

Tanulmányok alatti vizsga felépítése

Természetismeret

Általános iskola

A vizsga leírása:

Írásbeli feladatlap

A vizsgakövetelményben felsorolt tananyag számonkérése

A vizsgázónak **60 perc** áll rendelkezésére a feladatlap megoldására.

A vizsgán használható segédeszközök

Az intézmény biztosítja az eszközöket.

Értékelés

A pedagógiai program Tanulmányok alatti vizsgák fejezetében olvasható táblázatnak megfelelően történik.

Ajánlott irodalom

5. évfolyam:

Csákány Antalné – Hartdégenné Rieder Éva – Rugli Ilona: Természetismeret 5.,
Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest, 2013

6. évfolyam:

Horváth Miklós – Molnár László – Szentrimainé Brecksok Mária: Természetismeret 6. ,
Apáczai Kiadó, Budapest, 2015

RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNY

TERMÉSZETISMERET 5. ÉVFOLYAM

Élet a kertben

Élet a kertben. Petúnia és muskátli.

A tavaszi kertek díszje a tulipán

Ízletes nyári gyümölcsünk az őszibarack

A diófa száz évig is termőképes

A szőlőt több ezer éve termesztik

Híres fűszernövényünk a paprika

A fejes káposzta

A vöröshagyma

A burgonya

Nem minden állat szereti a napfényt. Földigiliszta és éti csiga

Madarak a kertben. Feketerigó, énekes rigó, házi és kerti rozsdafarkú

Állatok a házban és a ház körül

A szarvasmarha

A házi sertés. A házityúk

Az ember hűséges társa: a kutya

A tavasz hírnökei: a fecskék. Zajos "lakótársunk": a házi veréb

A házi légy mindenre rászáll

Hazai tájak élővilága

A mező élővilága. Angolperje, nádperje, gyermekláncfű, mezei zsálya, parlagfű

Fontos kenyérgabonánk, a búza.

Szántóföldi növényeink: kukorica, napraforgó

Hegyvidékek, dombvidékek haszonnövényei: repce, lucerna.

Rovarok és rovarrevők a mezőn: sáskák, szöcskék, tücskök, fürge gyík

Emlősök a réten: mezei nyúl, mezei pocok.

Madarak a mezőn: fácán, egerészölyv.

Állandóság és változás környezetünkben

Anyagok és tulajdonságaik. Mérhető és nem mérhető tulajdonságok

Megmérjük a tárgyak néhány tulajdonságát. Hosszúság, időtartam, hőmérséklet

Olvasás, fagyás.

Párolgás, forrás, lecsapódás. Laboratóriumi óra

Oldódás, keveredés.

Az égés.

Tájékozódás a valóságban és a térképen

Miről mesél a térkép? Térkép fogalma, méretarány

Tájékozódás Magyarország domborzati térképén. Felszínformák ábrázolása a térképen.

Magyarország nagytájai

Tájékozódás Magyarország közigazgatási térképén.
Hogyan használjuk a különböző térképeket? Térképtípusok
Tájékozódás a térképen

A Föld és a Világegyetem

Nappal vagy éjszaka? Földünk alakja és mozgásai és időszámításunk

Földünk kísérője: a Hold

A Nap és családja. A Naprendszer bolygói

Pillantás a végtelenbe. A Világegyetem megismerése, csillagok, mesterséges égitestek
A napsugár nyomában. Föld felszínének felmelegedése, hajlásszög. Napi hőingás, napi középhőmérséklet

A levegő. A légkör összetétele és fizikai tulajdonságai. Az oxigén és az égés.

Merről fúj a szél? A szél keletkezése. Időjárási jelenségek, csapadékok.

Felszíni és felszín alatti vizek

Hazánk nagy folyói: Duna, Tisza és felszínformálásuk. Vízjárás

Milyen a folyók torkolata? Delta- és tölcsértorkolat

A folyók felszínformálása. A forrástól a torkolatig

Legnagyobb tavunk, a Balaton. Tavak keletkezése és pusztulása

Felszín alatti vizeink. A víz körforgása

Az életet adó víz - Vízellátás, vízgazdálkodás. Vizek szennyezése és védelme.

Hegyvidékek, dombvidékek

A hegységek születése. Belső erők, vulkanizmus.

Mészköhegységek kialakulása

Külső erők felszínformálása

A talaj. Alkotóelemei és kialakulása. A talaj védelme

A természet és a társadalom kölcsönhatásai

A gazdaság szerkezete. Termelés és fogyasztás. A gazdaság fő ágazatai

Tanya, falu, város. Településtípusok.

Budapest, hazánk fővárosa. Földrajzi elhelyezkedés, ipar, kultúra, nevezetességek.

Állatok a városban: házi egér, vándorpatkány, csótány, galamb

RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNY

TERMÉSZETISMERET 6. ÉVFOLYAM

Az erdő életközössége

Hazánk erdői. Erdő és életközösség. Természetes és telepített erdők.

Erdőt alkotó fáink: tölgy és bükk

Az erdeifenyő. Gombák az erdőben

A cserjék és a gyepszint virágos növényei: kökény, mogyoró, vadrózsa, hóvirág.

Virágtalan növények az erdőben: zuzmók, mohák, erdei pajzsika.

A gímszarvas, az őz és a vaddisznó

A róka, a sün és a mókus

Harkályok és énekesmadarak az erdőben

Ragadozó madarak az erdőben: héja, erdei fülesbagoly.

Ízeltlábúak az erdőben: gyapjaslepke, szarvasbogár, koronás keresztespók, kullancsok

Az erdő életközössége. Élőhely, tápláléklánc

Az erdők védelme

Kölcsönhatások. Az energia

A mechanikai kölcsönhatás

A termikus kölcsönhatás

Az elektromos és a mágneses kölcsönhatás

Az energia I. Mechanikai energia

Az energia II. Hőenergia

A Nap és a napenergia

Energiafelhasználás, energiatakarékosság

A Föld bolygó

Együtt a Naprendszerben. Tájékozódás a gömb alakú Földön

A Föld forgása

A Föld keringése a Nap körül

Az éghajlati övezetek

A Föld éghajlatát alakító tényezők

A levegő védelme, az emberiség védelme

A Hold

A természet erői

A vulkánok. Hogyan keletkeznek a hegységek?

A külső erők felszínformáló munkája. A kőzetek és a felszín formakincse

A lánchegységek és a röghegységek formakincse

Hogyan alakultak ki alföldjeink?

A talaj. Hogyan alakítja át az ember a környezetét?

Hazai tájakon

A Kárpát- medence országa. Hazánk földrajzi elhelyezkedése, szomszédos országok

Az Alföld tengersík vidékein.

Hazánk éléstára. Mezőgazdaság és ipar az Alföldön
Duna menti tájunk, a Kisalföld
Dombvidék a Dunántúlon
Hazánk nyugati peremvidéke
A Dunántúli- középhegység
Legmagasabb tájunk, az Északi- középhegység
Természeti örökségünk védelme
Hazánk fővárosa, Budapest. Világörökségünk

A füves területek életközössége. Termesztett növényeink

A füves puszták kialakulása és növényei: Mezei zsálya, mocsári zsurló
Ízeltlábúak a füves területeken: sáskák, szöcskék, tücskök. A ürge gyík és a vakond
A mezei nyúl és más kisemlősök: mezei pocok, hörcsög A fácán és a ragadozó madarak: egerészölyv, vörösvércse
Termesztett növényeink: a búza, kukorica, napraforgó, repce és lucerna

Vizek, vízpartok életközössége

A víz jelentősége. A vizek parányi élőlényei: zöld szemesostoros, papucsállatka, vízibolha, óriásamőba
Lágyszárúak a vízben és a vízparton: fonalas zöldmoszat, hínáros békaszőlő, tündérrózsa, vízitök, apró békalencse, széleslevelű gyékény
A ligeterdők és a vízparti fák: fűzfa, nyárfa.
Az orvosi pióca. Csigák és kagylók a vízben: mocsári csiga, tavi kagyló, vándorkagyló
Ízeltlábúak a vízben és a vízparton: folyami rák, szitakötő, gyötrőszúnyog
A hazai vizekben élő halak: tőponty, lesőharcsa
Békák a vízben és vízparton: kecskebéka, barna varangy
A vízisikló és a mocsári teknős
A vizek, vízpartok madarai: tőkés réce, fehér gólya, barna rétihéja
A vizek, vízpartok életközössége
A vizek szennyezése, a vizes élőhelyek védelme